

s folyóiratunk tisztelt olvasóival közölni. Önök távol voltak Sz. Fejérvártól, osztozzanak velem legalább azon fölemelő hazafias érzésben, melyet én a magyar ősi koronázási városból keblemben hoztam.

Sajnálattal kell azonban megint felemlítenem, hogy míg az állami, községi és r. kath. felekezeti különböző tanintézetek dicséretes versenyre keltek eme kiállításon, a prot. tanintézetek csak igen györen mutatták be közoktatási törekvéseik eredményét; a gyakorlatiak pedig éppen láthatatlanok voltak. Mi unitáriusok sem adunk semmi életjelt. Pedig magyarok vagyunk mindnyájan, s mégis a székes-fejérvári országos kiállításról úgy kellett eljőnöm, mint ha unitárius felekezeti tanügy hazánkban nem is léteznék.

Ne keressük most okát ennek, hanem merítsünk tanulságot jövőre a mondottakból; s minthogy valószínű, hogy ezután gyakrabban fogják a hasonló kiállítások hazánkban egymást követni, vigyázzunk, s legyünk ott ezután mi is, a hol a magyar életrealitás, s becsület azt megkívánja.

Bg.

Maroskör. Szabéd, 1879, június.

T. Szerkesztőség! Egyházkörünk korszakot alkotó eseményéről van szerencsém ez alkalommal írni. Azt a hallgatag tétlenséget, mely egyházkörünket eddig jellemezte: úde elevenség, új élet váltotta fel. Végre tehát sikerült annyi vajudás után a „maros-egyházkeri papi és tanítói könyvtáregylet” megszületése. Nem mondom, hogy nincs a multban is ez egyházkörnek fontos cselekvénye, különösen a köri gyámolda felállításában, mely jelentékeny összeggel bír; de micsoda ez, azon szellemi nyereséményhez képest, melyet a könyvtáregylet alkotásában nyert? Földrajzi helyzetünkénél fogva oly elszigetelt tétlenségre valánk kárhóztatva, hogy egyházi életről szó sem lehetett. És e könyvtáregylet létesítésével, mintha a földrajzi helyzet teljesen elenyészett volna, új tevékenységi tere nyílt meg egyházi életünknek.

Hogy mily jelentőséggel bírnak az egyházkörök könyvtáregyletei, azt szükségfeletti hosszasan vitatni.

Az egyesek a legjobb akarat mellett is, nincsenek azon helyzetben, hogy az egyházi irodalom jelesebb termékeit megszerezhessék, és így a legtörekvőbb szellem is csak azon ismeretekre van utalva legtöbb esetben, melyeket theologiai tanfolyama alatt elsajátított. Aztán a theologia még nem minden: a jó papnak általános ismerettel kell bírnia! A világ halad, még pedig az újabb időben gözerővel, s a szegénység miatt gyalog járó pap és tanító, nevetségig elmaradhat Fulton erőműve mellett.

E nyomasztó helyzeten csak a társulás segíthet, melynek még az a haszna is megvan, hogy a kényelmesebbeket is tevékenységre nógatja. Az egykori ember még a keserű orvosság fölöslegét is megitta, mert pénzt adott érte. A mi megtörtént vele, megtörténhetik mással is: ha fizettem, olvasok, hogy pénzem ne veszszen hiába! . . .

Könyvtáregyletünk megalkotásában oroszán része van migs. Filep Albert tanfelügyelő úrnak, ki tapintatos eljárásával a mutatkozó meg-

hasonlásokat óvatos bölcseséggel elenyésztette és 40 drb. szakmunka ajándékával könyvtáregyletünk alapját megvetette. Ily szép kezdet fényes jövőt helyez kilátásba. Fogadja öméltósága a jelen köszönetét s a jövő háláját!

Elismeréssel kell megemlékeznem még mlts id. Fekete Károly úrról, ki legelső volt, ki könyvtáregyletünk javára meghozta áldozatát; továbbá ügyvéd tkts. Pálfi Mihály úrról, ki meleg lelkesedéssel viseltetik ifju egyletünk iránt, ki nemcsak elfogadni szives volt a pénz- és könyvtárnoki hivatalt, hanem, mint alapító, az alapítói részvényt meghaladó könyvmennyiséget méltóztatott följajánlani.

Hiszem, hogy mihelyt a gyűjtőiv megindul, főbb uraink lelkesedve fognak vetekedni az adakozásban. Maros-Tordamegye unitáriusainak nem is lehet hideg közönyösséggel viseltetni a vallás ügyei iránt; egykor ők valának a zászlóvivők, midőn a legválságosabb időben önfeláldozással örködték, mint választott papság és szent nép, hogy ki ne oltassék erőszakosan azon vezérlő fáklya, melyet Dávid Ferencz gyűjtött meg több mint háromszáz évvel ezelőtt. Maros-Torda megye unitáriusai nem lehetnek következtelenek önmagukhoz.

Megemlítem még azt is, hogy a jövő könyvtáregyleti gyűlésen felolvasást tartani ajánlkoztak: Szentmártoni Kálmán és Rédiger Géza.

Ez alkalommal helyén lenne az egyházköri gyűlés folyamáról is értesíteni a t. szerkesztőséget, de reményilem, hogy e tekintetben egyházköri jegyzőnk meg fogja tenni a részletes ismertetést. Én csak annyit említek fel, hogy az egyházi közgyűlés 1879 jun. 17, 18 és 19-én tartatott meg Szabéd községében. Szabéd mindent megtett kedves vendégei elfogadására; a jelenlevők meg is győződhetek e nép magyar vendégszeretetéről s vallásos buzgóságáról. Vajha az a félreismertetés, mely a derék népet sujtá a múltban egyenes magyar jellemeért: megváltoznék és elismertetésben részesülne a jelenben.

Az egyházköri gyűlés sok intézkedései közül kimagaslik azon egy, mely a tanügy érdekében hozatott, miszerint a jelen iskolai évre két iskola-vizsgáló biztos neveztetett ki Szentmártoni Kálmán és Rédiger Géza személyében, kiknek kötelességök az iskolai tanítás megkezdésekor az egész egyházkör felekezeti iskoláit megvizsgálni és kimerítő tudósítást írni az esperesi hivatalnak, hogy a kellő intézkedéseket azonnal megtehesse stb.

Előbb kell vala megemlítenem, de szándékosan hagytam záradékkul, hogy egyházköri könyvtáregyletünk gyűlése megválasztotta tiszteletbeli tagoknak: Benczédi Gergely, Derzsi József, Péterfi Dénes és Kovács János urakat.

r. l.